

Vergoedingsregeling ernstige, enkelvoudige dyslexie

Vanaf januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de vergoeding van het onderzoek en de behandeling van ernstige, enkelvoudige dyslexie voor kinderen op de basisschool tot 13 jaar oud. Het HCO is hiervoor aangesloten bij de coöperatie Onderwijszorg Nederland (ONL). In dit document leggen we de huidige procedure uit.

Administratie

Wanneer een dossier binnen komt bij onze afdeling ONL-administratie, beoordelen de medewerkers het dossier op de volgende documenten:

- aanmeldingsformulieren van ouders en school
- kopie legitimatiebewijs

Indien een van deze documenten ontbreekt, ontvangen ouders een brief met het verzoek de ontbrekende documenten aan te leveren.

Hiernaast controleren onze medewerkers of de aanmeldingsformulieren door beide ouders met gezag zijn ondertekend. Het komt regelmatig voor dat de formulieren door slechts één ouder zijn ondertekend. Dit is niet voldoende, beide ouders moeten akkoord gaan met de aanvraag voor het onderzoek. Als een handtekening ontbreekt, neemt een van onze medewerkers telefonisch contact op met de ouders. Soms blijkt tijdens het telefoongesprek dat er sprake is van één gezaghebbende ouder, bijvoorbeeld in geval van overlijden of door een gerechtelijke uitspraak. Mocht dit al bekend zijn op school, dan adviseren wij u een opmerking op het aanmeldingsformulier van ouders te plaatsen. Dit voorkomt vertraging in de aanmeldingsprocedure en pijnlijke situaties.

Voor kinderen woonachtig in de Gemeente Den-Haag, Leidschendam-Voorburg, Delft en Rijswijk is **geen** verwijzing van de schoolarts of huisarts nodig. De overige gemeenten hanteren hiervoor verschillend beleid. Het HCO heeft contact met de diverse gemeenten en zal per aanmelding bekijken welke (extra) documenten voor de desbetreffende gemeente noodzakelijk zijn. Indien nodig wordt hierover contact opgenomen met ouders.

Zodra het dossier administratief is beoordeeld en de documenten compleet zijn, ontvangen ouders een ontvangstbevestiging met een korte uitleg over de vervolprocedure.

Criteria vergoedingsregeling

Na de administratieve beoordeling beoordeelt een dyslexie expert het dossier inhoudelijk. Om in aanmerking te kunnen komen voor onderzoek van ernstige dyslexie moet het dossier aan een aantal criteria voldoen. Voor de volledigheid bespreken we deze criteria hieronder.

criterium Achterstand

De leerling behoort op drie meeste recente en achtereenvolgende **hoofdmeetmomenten** bij:

- De 10% zwaksten voor LEZEN (woordniveau)
- De 20% zwaksten voor LEZEN (woordniveau) en de 10% zwaksten voor SPELLEN.

Een hoofdmeting betreft een meting die plaatsvindt op het moment waarop de toets is genormeerd. Zowel voor de CITO als voor de EMT/Brus en PI geldt dat hoofdmetingen worden afgenomen in januari/februari en mei/juni. Ook de SVT Spellingtoets kan gebruikt worden voor de aanmelding. Het is belangrijk dat deze toets wordt afgenomen in dezelfde (normering)periode als de afgenomen leestoets.

Toetsen en normscores

- Lezen:
10% zwaksten: E of V⁻ -score op CITO DMT 2017 (of 2009)
Standaardscore 6 of lager op EMT
20% zwaksten: Standaardscore 7 op EMT/Brus
Een V-score op de CITO DMT 2017 (of 2009)
- Spelling:
10% zwaksten: E of V⁻ -score op CITO Spelling of SVT Spelling
Percentielscore 10 of lager op PI dictee

Uitzondering

In uitzonderlijke gevallen kan een kind ook in aanmerking komen voor de vergoede zorg bij twee hoofdmetingen en één tussenmeting. Deze uitzondering geldt voor kinderen met een erfelijke aanleg voor dyslexie (dyslectische (groot)ouders of broers/zussen), of voor kinderen die bij de eerste hoofdmeting al forse lees- en spellingproblematiek hebben (E / V⁻-scores op zowel lezen en spelling). De aanmelding kan dan ook plaatsvinden na onderstaand traject:

- Hoofdmeting – 10 tot 12 weken ondersteuning - tussenmeting – 10 tot 12 weken ondersteuning – 2^e Hoofdmeting.

Tussen een hoofd- en tussenmeting mag een periode zitten van tenminste 10 tot 12 onderwijsweken. Voor tussenmetingen geldt dat gebruik wordt gemaakt van de midden normering (M) bij afname in november tot en met maart en van de eind normering (E) bij afname in april tot en met oktober.

Voor leerlingen in groep 3 en 4 gaan we uit van in ieder geval drie hoofdmetingen (M3, E3, M4 of bij doublure in groep 3: de tweede keer afname M3) om de ernst en de hardnekkigheid vast te kunnen stellen. Na de drie hoofdmetingen (vanaf M4 of bij doublure in groep 3 vanaf de tweede afname M3) kunnen tussenmetingen (okt/nov en april) meetellen.

Doublure

Bij kinderen die worden aangemeld in de middenbouw groep 4 en 5 wordt op het gebied van technisch lezen een doublure vanaf groep 3 wel meegerekend. In dat geval tellen de didactische leermaanden door en worden de normen gehanteerd van de groep waarin het kind gezeten zou hebben, zonder doublure.

Voor kinderen die aangemeld worden in de bovenbouw groep 6, 7 en 8 geldt dat bij een doublure van 3 jaar of langer geleden de doublure niet meer wordt meegeteld. Op dat moment wordt gebruik gemaakt van de groepsnormen.

Bij spelling hanteren we *alleen in het jaar van de doublure* andere normen dan de rest van de klas.

Voorbeeld: een leerling doubleert in groep 4. In het hele tweede jaar groep 4 hanteer je dan de normering van eind groep 4 (PI-dictee). De leerling heeft namelijk de leerstof spelling van groep 4 al een keer aangeboden gekregen. In groep 5 hanteer je vervolgens de normen van groep 5.

Onderstaande beslistabel kan gebruikt worden om te bepalen of de doublure nog moet worden meegeteld of niet.

Doublure-Beslistabel

Doublure in groep	Doortellen van didactische leermaanden voor technisch lezen in groep:					
	3	4	5	6	7	8
1/2	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
3	Ja*	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
4	-	Ja*	Ja	Ja	Nee	Nee
5	-	-	Ja*	Ja	Ja	Nee
6	-	-	-	Ja*	Ja	Ja
7	-	-	-	-	Ja	Ja
8	-	-	-	-	-	Ja*

* Geldt voor het jaar van doublure.

criterium van hardnekkigheid

Om de hardnekkigheid van de problematiek aan te tonen, moet de leerling tussen de verschillende meetmomenten intensieve begeleiding op lees- en evt. spellinggebied hebben gekregen.

Hulp na hoofdmeting 1

Bij hoofdmeting 1 wordt geconstateerd dat een kind uitvalt op lezen en evt. spelling. Het onderwijs wordt dan geïntensiveerd. Dit houdt in dat er tenminste zorg op niveau 2 moet worden gegeven. Onder zorg op niveau 2 wordt verstaan: extra zorg in de groepssituatie, gegeven door de groepsleerkracht waarbij de instructie- en oefentijd wordt uitgebreid. Een vorm van zorg op niveau 2 is bijvoorbeeld verlengde instructie en begeleidde inoefening van de klassikale lessen.

Waarom moet worden voldaan?

- De leerling krijgt meer instructie, leertijd en oefentijd door de leerkracht (of stagiaire/onderwijsassistente). Uitgegaan wordt van ongeveer 50-60 minuten per week.
- De kinderen lezen onder begeleiding van de leerkracht bijvoorbeeld hardop en herhaald, lezen wisselrijtjes en/of flitsen letters of woorden.
- Er wordt gebruik gemaakt van aanvullend materiaal uit de methode of eventueel uit andere (remediërende) methoden.

Deze hulp kan worden beschreven in het groepsplan of (individueel) handelingsplan. Belangrijk is dat terug te vinden is:

1. De **beginsituatie** van de leerling;
2. Naar welk **doel** wordt gestreefd (realistisch, concreet en meetbaar);
3. Wat de **inhoud** is van de begeleiding: welke methode is gebruikt, wat is er in de bijeenkomsten gedaan, waar bestaat de extra hulp uit, welke instructie is er geboden?
4. **Wie** de extra hulp heeft geboden (leerkracht, stagiaire, onderwijsassistente, remedial teacher);
5. Wat de **intensiteit** van de hulp is: aantal keer per week, aantal minuten per keer, duur interventieperiode;
Let op: een handelingsplan mag geen periode van september tot april of juni beslaan zonder dat er binnen deze periode een (tussen)evaluatie en aanpassing heeft plaatsgevonden.
6. **Evaluatie:** is het doel behaald, waarom wel/niet, evt opvallendheden?

Let op: Alleen herhaling van de instructie aan de instructietafel is dus niet voldoende!

Inzet ICT

De leerling kan extra oefenen door middel van gebruik van educatieve softwarepakketten. De computer of tablet kan echter niet de rol van de leerkracht/leesspecialist overnemen, waardoor de totale begeleiding niet enkel kan bestaan uit computerondersteuning. Oefenen met behulp van de computer of tablet kan worden gezien als extra oefening naast de begeleiding van de leerkracht.

Hulp na (hoofd)meting 2

Als na (hoofd)meting 2 blijkt dat de vooruitgang van een kind beperkt is (E-score of V-(min) score), heeft de leerling naast de zorg op niveau 2, ook zorg op niveau 3 nodig. Zorg op niveau 3 bestaat uit intensieve, systematische begeleiding aan de hand van een geprotocolleerde werkwijze. Deze hulp wordt gegeven als aanvulling op de gewone lees- en spellinglessen en daarmee dus bovenop bijvoorbeeld de verlengde instructie in de klas. De hulp staat vaak beschreven in een (individueel) handelingsplan of ontwikkelingsperspectief (waarin dezelfde onderdelen terug te vinden zijn als beschreven bij zorg op niveau 2).

Waraan moet worden voldaan?

- Begeleiding wordt gegeven door een bevoegd persoon (bijvoorbeeld onderwijsassistent, leerkracht, remedial teacher).
- Leertijd wordt uitgebreid met minimaal één uur (voorkeur voor vaker en wat korter, dan één keer heel lang).
- Mag individueel, mag ook in groepjes van maximaal 4 kinderen.
- Het kind krijgt expliciete instructie, wat betekent dat de leerstof en deelvaardigheden in kleine stapjes wordt aangeleerd. De hulp is afgestemd op het probleem en de hiaten van het kind (klanken, geschreven letter, de relatie tussen beide, lezen van woorden, lezen van teksten, spellen etc.) en er is voldoende herhaling om tot automatisering of inprenting te komen. Tijdens de begeleiding wordt er directe en procesmatige feedback gegeven.

Welke materialen zijn hiervoor geschikt

(Deze lijst is niet uitputtend en voorwaarde voor gebruik op zorgniveau 3 is dat de materialen/methoden worden ingezet zoals voorgeschreven)

- Connect (Klanken en Letters, Woordherkenning, Vloeiend Lezen)
- Ralfi
- Drie Sterren Lezen
- RADslag
- Speciale Leesbegeleiding
- DMT oefenmap
- Estafette¹
- Zuid-Vallei
- Bouw!²
- Spelling in de Lift (Plus)
- Taal in Blokjes
- Zo leer je kinderen lezen en Spellens
- Zelfstandig Spellens
- PI-Spello

¹Estafette

Aangetoond moet worden op welke manier Estafette is gebruikt op zorgniveau 3, afgestemd op het individuele kind of maximaal in groepjes van 4.

²Bouw!

Bouw! kan voor kinderen in groep 3 en 4 worden gebruikt op zorgniveau 3 mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Er is drie keer per week 20 minuten geoefend of vier keer per week 15 minuten.
- De extra begeleiding is uitgevoerd door een leerkracht of leesspecialist of een tutor die onder begeleiding en verantwoordelijkheid van een leerkracht of leesspecialist werkt. Denk hierbij aan:
  - o werken onder toezicht van de leerkracht of leesspecialist.
  - o toetsen worden afgenomen door de leerkracht of leesspecialist.
  - o regelmatig evaluatiemomenten tussen de tutor en leerkracht of leesspecialist.

Hoe (suggesties)?

- Inzet (externe) RT / IB / onderwijsassistente / Pabo-stagiaire / orthopedagoog / psycholoog / logopediste
- Leerkracht die deze begeleiding biedt als de andere kinderen zelfstandig werken.
- Leerkracht die deze begeleiding biedt als de andere kinderen lezen met tutoren.

Het komt regelmatig voor dat de onderdelen 'meetmomenten' en 'geboden begeleiding' niet in het leerlingdossier zelf ingevuld worden, maar dat er verwezen wordt naar een bijlage. Het helpt ons als u duidelijk verwijst naar een bijlagenummer en dit nummer ook vermeldt op de desbetreffende bijlage.

Dyslexie en andere problematiek

Voor kinderen die naast lees- en spellingachterstanden ook gedrags- en/of sociaal-emotionele problemen hebben, moeten we uitsluiten dat deze problemen belemmerend zijn voor de diagnostiek van dyslexie.

Wanneer uit de dossieranalyse signalen van belemmerende problematiek blijken, worden gedragsvragenlijsten (SEV) aan ouders en school verstuurd met de vraag deze binnen vier weken aan het HCO te retourneren. De vragenlijsten worden op het HCO nagekeken en vervolgens geïnterpreteerd door een dyslexie expert. Op basis van de resultaten wordt beoordeeld of de bijkomende problematiek een belemmering lijken te vormen voor de diagnostiek.

Als de problemen geen belemmering vormen, wordt op het HCO intern een schriftelijke verklaring afgegeven. Het kind kan dan voor de vergoede dyslexiezorg in aanmerking komen. Wanneer de problemen wel belemmerend lijken te zijn, moeten deze eerst worden onderzocht en/of behandeld. Het dossier zal dan aan ouders worden geretourneerd.

Bij kinderen met een gediagnosticeerde stoornis (zoals ADHD of autisme) kan de specialist waarbij het kind in behandeling is (arts, GZ-psycholoog) een verklaring afgeven waarin wordt aangetoond dat de problemen onder controle zijn. In dat geval is het niet nodig om de gedragsvragenlijsten in te vullen.

Let op: Voor kinderen waarbij een stoornis is vastgesteld en die hiervoor behandeling (of medicatie) krijgen, geldt dat de meetmomenten pas worden meegerekend vanaf het moment dat het effect van de behandeling (of medicatie) zichtbaar is. Deze richtlijn geldt ook voor kinderen die logopedie volgen vanwege een taalachterstand of taalstoornis.

Heeft u hierover vragen? U kunt natuurlijk altijd overleggen met een onderwijsadviseur van het HCO of met een medewerker van ONL dyslexie.

Internationale en/of meertalige leerlingen

Steeds vaker krijgen wij aanmeldingen van internationale en/of meertalige kinderen. Hierbij hanteren wij de volgende richtlijnen:

- Wanneer meertalige kinderen vanaf de kleutertijd Nederlands onderwijs hebben gevolgd, komen zij onder dezelfde voorwaarden in aanmerking als andere kinderen, mits zij een Nederlandse zorgverzekering hebben.
- Als een meertalig kind tenminste 3 jaar Nederlands onderwijs heeft gevolgd en er geen aanwijzingen zijn van een taalprobleem of taalontwikkelingsstoornis, kan een kind in aanmerking komen voor een onderzoek. Wanneer het kind logopedie heeft gevolgd, verzoeken wij u de informatie van de logopediste mee te sturen.
- Voor meertalige kinderen die minder dan 3 jaar Nederlands onderwijs hebben gevolgd moeten er vanuit de aanmeldingsformulieren gegronde vermoedens van dyslexie naar voren komen en geen aanwijzingen zijn van een taalprobleem of taalontwikkelingsstoornis. We adviseren u voor deze aanmelding contact op te nemen met de medewerker van ONL.

Meerdere diagnosten per school

U kunt als school meerdere dossiers tegelijkertijd aanleveren. We doen ons uiterste best om deze dossiers door één diagnost te laten beoordelen en het eventuele onderzoek uit te laten voeren. Het kan echter voorkomen dat de dossiers verdeeld worden over meerdere diagnosten vanwege de doorlooptijd.

Medebehandelaars

Een leerling mag, binnen een ONL-traject, niet behandeld worden door een (mede-)behandelaar waar deze leerling eerder al door behandeld is. Hierbij is het niet relevant of de eerdere behandeling in het kader van andere problematiek heeft plaatsgevonden óf dat beide behandeltrajecten niet op elkaar aansluiten. Uiteraard is het wel mogelijk om een leerling, binnen een praktijk, aan een collega over te dragen. Ook mag een leerling niet worden behandeld door de persoon die het onderzoek heeft gedaan of een collega van dezelfde praktijk.

Contactgegevens Afdeling ONL-administratie

Voor vragen over de diagnostiek en behandeling dyslexie kunt u telefonisch contact opnemen met de afdeling ONL-administratie via 070-448 28 98. U kunt de ONL-administratie ook een e-mail sturen: ONL@hco.nl

De dossiers kunt u sturen aan:

HCO
T.a.v ONL Dyslexie
Postbus 53509
2505 AM Den Haag

Formulieren

Op www.hco.nl/dyslexie vindt u altijd de laatste formulieren voor de aanmelding: voor ouders en school.

Geraadpleegde bronnen:

Protocol Leesproblemen en Dyslexie, Expertisecentrum Nederlands 2016
Leidraad vergoede dyslexiezorg, Masterplan Dyslexie 2016
Handreiking invulling zorgniveau 2 en 3, RVS Breda EO 2016